

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "สภาพและปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของหมวดวิชา  
สังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 11" ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน  
ดังต่อไปนี้

#### การศึกษาค้นคว้า

1. ศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ต่าง ๆ และงานวิจัยเกี่ยวกับการ  
จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสังคมศึกษา และการนิเทศภายในโรงเรียน
2. สัมภาษณ์จำนวนครูสังคมศึกษา ผู้บริหาร และจำนวนโรงเรียนมัธยมศึกษา  
สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตการศึกษา 11
3. สัมภาษณ์และสอบถามผู้บริหาร หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา  
เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียนของหมวดวิชาสังคมศึกษา เพื่อเป็นแนวทาง  
ในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์

#### การสุ่มตัวอย่างประชากร

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหาร-  
ฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด  
กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ทั้ง 5 จังหวัด ดำเนินการสุ่มตัวอย่างประชากรดังนี้  
(ดูรายละเอียดรายชื่อโรงเรียน ภาคผนวก ข)

1. กลุ่มประชากร คือ หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา

เขตการศึกษา 11 ทั้งหมด 5 จังหวัด จำนวน 1,091 คน นำมาคำนวณหาขนาดตัวอย่าง ประชากร โดยใช้สูตรทาโร ยามาเน (Taro Yamane 1970 : 581) ได้จำนวน ตัวอย่างประชากรหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา จำนวน 209 คน

2. กลุ่มตัวอย่างประชากรโรงเรียน จากจำนวนโรงเรียนทั้งหมดในเขต การศึกษา 11 จำนวน 236 โรงเรียน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นหลายขั้นตอน (Multi-stage Stratified Random Sampling) ตามสัดส่วน 1:3 ได้ตัวอย่างประชากร โรงเรียนทั้งหมด 78 โรงเรียน

ตารางที่ 1 จำนวนโรงเรียนที่ได้จากการคำนวณเทียบสัดส่วนจำแนกตามจังหวัด

จังหวัด	จำนวนโรงเรียน	จำนวนโรงเรียนที่สุ่มได้ (1:3)
ชัยภูมิ	37	12
นครราชสีมา	67	22
บุรีรัมย์	39	13
สุรินทร์	44	15
ศรีสะเกษ	49	16
รวม	236	78

3. สุ่มตัวอย่างประชากร หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา จาก โรงเรียนที่สุ่มได้ในข้อ 2 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โรงเรียนละ 4 คน เป็นหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา 1 คน และครูสังคมศึกษา 3 คน รวมเป็นกลุ่มประชากร ที่ใช้ในการวิจัย 312 คน

4. กลุ่มตัวอย่างผู้บริหาร ได้แก่ ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ จำนวน 78 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบเจาะจง จากโรงเรียนที่ได้สุ่มตัวอย่างมาแล้วในข้อ 2

ตารางที่ 2 จำนวนโรงเรียน ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชา  
สังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา

จังหวัด	จำนวน โรงเรียน	ตัวอย่างประชากร โรงเรียนที่สุ่มได้ (1:3)	ตัวอย่าง ประชากร ผู้บริหาร	ตัวอย่างประชากร หัวหน้าหมวดวิชา สังคมศึกษา	ตัวอย่าง ประชากร ครูสังคมศึกษา
ชัยภูมิ	37	12	12	12	36
นครราชสีมา	67	22	22	22	66
บุรีรัมย์	39	13	13	13	39
สุรินทร์	44	15	15	15	45
ศรีสะเกษ	49	16	16	16	48
รวม	236	78	78	78	234

จากกลุ่มตัวอย่างประชากรจำนวนผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ หัวหน้า  
หมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษานั้น รวมตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 390 คน

5. สุ่มโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในตารางที่ 2 มาจังหวัดละ 2 โรงเรียน  
ได้ตัวอย่างประชากรโรงเรียนจำนวน 10 โรงเรียน เพื่อสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่าย  
วิชาการ จำนวน 1 คน และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา จำนวน 1 คน รวมเป็นตัวอย่าง  
ประชากรผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาสำหรับ  
การสัมภาษณ์ 20 คน

### เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ชุด คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์สภาพ และปัญหาการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษาใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 11 ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนของหมวดวิชาสังคมศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ถามเกี่ยวกับรายละเอียดทั่วไป เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

ตอนที่ 2 สภาพการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนของหมวดวิชาสังคมศึกษา ถามเกี่ยวกับการปฏิบัติในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนในด้าน การวางแผนงานนิเทศ การใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การส่งเสริมสมรรถภาพทางวิชาการของครูสังคมศึกษา การติดตามและประเมินผลการนิเทศ เป็นแบบตรวจคำตอบ (Check list)

ตอนที่ 3 ปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ของหมวดวิชาสังคมศึกษา ถามเกี่ยวกับปัญหาการจัดการนิเทศภายในโรงเรียน ในด้านการวางแผนการนิเทศ การใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การส่งเสริมสมรรถภาพทางวิชาการของครูสังคมศึกษา การติดตามและประเมินผลงานนิเทศ เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยกำหนด น้ำหนักของคำตอบเป็นคะแนน 4 ระดับ คือ

เป็นปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ 4	คะแนน
เป็นปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ 3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ 2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ 1	คะแนน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการนิเทศภายในของหมวดวิชาสังคมศึกษา เป็นแบบปลายเปิด (Open-ended)

2. ผู้วิจัยสร้างแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการนิเทศในโรงเรียนของหมวดวิชาสังคมศึกษา แบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้นเป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง (Structured interview) มีคำถามทั้งหมด 25 ข้อ โดยครอบคลุมในด้านการวางแผนการนิเทศ การใช้หลักสูตร เนื้อหาวิชาและหนังสือเรียน กิจกรรมการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การวัดและประเมินผล การส่งเสริมสมรรถภาพทางวิชาการของครูสังคมศึกษา การติดตามประเมินผลงานนิเทศ

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่สร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแก้ไข และนำมาปรับปรุงให้ดีขึ้น จากนั้นนำเครื่องมือทั้ง 2 ชุด ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ดูรายละเอียดภาคผนวก ก) ตรวจสอบพิจารณาความครอบคลุมและความถูกต้องของเนื้อหา ความเหมาะสม ตลอดจนข้อเสนอนแนะเพิ่มเติม ผู้ทรงคุณวุฒิได้แก้ไขแบบสอบถาม เช่น ให้ตัดข้อความที่ซ้ำซ้อน ให้เปลี่ยนภาษาที่ใช้ในการตั้งคำถาม เพื่อให้ผู้ตอบเข้าใจคำถามอย่างชัดเจนและถูกต้องตรงกัน

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจแก้ไขแล้ว มาปรับปรุงให้ดีขึ้น ภายใต้การแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา และครูสังคมศึกษา จำนวน 15 คน ซึ่งอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ เขตการศึกษา 11 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น สำหรับแบบสัมภาษณ์ได้นำไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดศรีสะเกษ เขตการศึกษา 11 จำนวน 3 คน

5. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่สุ่มไว้



### การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยไปขอความอนุเคราะห์จากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้ออกหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ส่งไปถึงผู้บริหาร สถานศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่เป็นตัวอย่างประชากรจริง จำนวน 78 โรงเรียน ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเองบางส่วนจากโรงเรียนที่เป็นกลุ่มประชากรในการสัมภาษณ์ ส่วนโรงเรียนที่เหลือผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทางไปรษณีย์พร้อมแบบซอง ติดแสตมป์ สำหรับส่งกลับคืนด้วย และได้รับแบบสอบถามคืน 345 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 88.46 ซึ่งผู้วิจัยใช้ข้อมูลทั้ง 345 ฉบับในการวิเคราะห์ข้อมูล

สำหรับโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างประชากรในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้นำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ไปติดต่อผู้บริหาร สถานศึกษาเพื่อขออนุญาตสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการด้วยตนเองจำนวน 10 คน และหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษา จำนวน 10 คน

### การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตาม ขั้นตอนดังนี้

- นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 มาแจกแจงความถี่ของคำตอบคิดเป็น ร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

- นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 มาแจกแจงความถี่ของคำตอบ คิดเป็น ร้อยละ (Percentage) แล้วนำเสนอในรูปตารางและความเรียง โดยใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนคำตอบทั้งหมด}}{\text{จำนวนผู้ตอบทั้งหมด}} \times 100$$

3. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 3 มาแจกแจงความถี่ ของคำตอบในแต่ละข้อ เพื่อหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $\bar{X}$ ) โดยใช้สูตรดังนี้

สูตรหาค่ามัชฌิมเลขคณิต ( $\bar{X}$ )

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$\bar{X}$  แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของคะแนน

f แทน จำนวนผู้ตอบแต่ละข้อคำถาม

X แทน คะแนนที่กำหนด

N แทน จำนวนผู้ตอบทั้งหมด

(John E. Freund 1981 : 61)

นำค่ามัชฌิมเลขคณิตมาแปลความหมายโดยกำหนดเกณฑ์ไว้ดังนี้

การกำหนดคะแนนแต่ละอันดับ

เป็นปัญหามากที่สุด	มีค่าเท่ากับ	4	คะแนน
เป็นปัญหามาก	มีค่าเท่ากับ	3	คะแนน
เป็นปัญหาน้อย	มีค่าเท่ากับ	2	คะแนน
เป็นปัญหาน้อยที่สุด	มีค่าเท่ากับ	1	คะแนน

การแปลความหมาย

3.50-4.00	หมายความว่า	เป็นปัญหามากที่สุด
2.50-3.49	หมายความว่า	เป็นปัญหามาก
1.50-2.49	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อย
1.00-1.49	หมายความว่า	เป็นปัญหาน้อยที่สุด

4. นำค่ามัธยิมเลขคณิตแต่ละข้อมาวัดการกระจายของคะแนนจากแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง โดยหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของแต่ละข้อโดยใช้สูตร

ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n (\sum fx^2) - (\sum fx)^2}{n (n-1)}}$$

S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
$\sum fx$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนน
$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับกำลังสองของคะแนน
n	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างประชากร

(John E. Freund 1981 : 61)

นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในข้อ 3 ในรูปตารางประกอบความเรียง

5. นำข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 4 ซึ่งเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ถ้ามเกี่ยวกับข้อเสนอนะในการจัดการนิเทศภายใน โรงเรียนของมหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา มาจัดลำดับความถี่แล้วนำเสนอผลในรูปความเรียงตามลำดับความถี่

6. แบบสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้ามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางประกอบความเรียง